

KAMconcerten
presenteert

Vrijdag 3 december 2010
Het Concertgebouw
Amsterdam
Kleine Zaal, 20.15 uur

Cristo Barrios *klarinet*
Gustavo Díaz-Jerez *piano*

Manuel Bonino
(1974)

Metaimpromptu I (2007)
Metaimpromptu II (2010) (Première)
Metaimpromptu III (2010) (Première)

Juan Manuel Ruiz
(1968)

Bentayga (2007)

Laura Vega
(1976)

'Laberintos' (2010) (Première)

pauze

Gustavo A. Trujillo
(1972)

Lamento del Alba (2007)

Gustavo Díaz-Jerez
(1970)

Drie stukken voor klarinet en piano (2007)
* Fractalización de Pi
* Farey
* Samdhi

SEPTENIO

Dit concert wordt mede mogelijk gemaakt door: Septenio Gobierno de Cantarias

Cristo Barrios - klarinet

De Spaanse klarinettist Cristo Barrios wordt erkend als een van de meest spraakmakende klarinettisten van zijn generatie. Een optreden met de pianist Gustavo Díaz Jerez in het Amsterdamse Concertgebouw is aanstaande. Dan volgen een debuutoptreden in het 'Konzerthaus' in Berlijn met de pianist Clinton Cormany, een recital in het 'Konzerthaus Wien', een opname voor de Spaanse Nationale Radio (RNE2) en een eerste optreden in het 'Auditori' in Barcelona.

Recent heeft hij samen met het Endellion en het Arditti strijkkwartet uitvoeringen gegeven. Daaraan vooraf ging een debuutoptreden in de Wigmore Hall, een tour met het Brodsky String Quartet en een briljant debuutrecital in Carnegie Hall. Cristo Barrios is een musicus met een grote belangstelling voor hedendaagse muziek. Dit enthousiasme heeft geresulteerd in de première van Cantus Firmus (Wigmore Hall) en het Klarinetkwintet (met het Arditti String Quartet) van Blai Soler. Zijn ambitie om nieuwe muziek te ontdekken heeft hem samenwerkingen opgeleverd met vooraanstaande componisten als Joseph Horowitz, Tom Johnson (voor diens tour met zijn 'Tilework Series' voor solo klarinet in Nederland, Polen, Tsjechië en Frankrijk), en Esa-Pekka Salonen (voor de opname van diens 'Nachtlieder' op Metier Records, een CD waarop ook werken staan voor klarinet en piano van Bernstein, Bax - Radio New Zealand uitzending - Berg, Brotons en Honneger). Zijn laatste CD, 'Composers of the XXI Century in the Canary Islands' is onlangs uitgebracht door RALS.

Gustavo Díaz-Jerez – piano

Een van de meest vooraanstaande Spaanse pianisten van zijn generatie. Hij heeft Internationale vermaardheid bij publiek verworven en unaniem positieve beoordelingen van recensenten verkregen voor zijn vertolkingen van hedendaagse muziek en van het gevestigde repertoire. Gustavo Díaz-Jerez werd geboren op de Spaanse Canarische Eilanden. Hij studeerde aan het Conservatorio Superior de Santa Cruz (Tenerife) bij J.A. Rodriquez. Daarna ging hij in de leer bij Solomon Mikowsky aan de Manhattan School of Music in New York City, alwaar hij ook compositielessen kreeg van Giampaolo Bracali en Ludmila Ulehla.

Gustavo Díaz-Jerez heeft uitgebreide concertreizen gemaakt door heel Europa, Azië, Zuid Amerika, Australië, en de USA. Daarbij trad hij op in de meest vermaarde zalen, zoals de Carnegie Hall en de Alice Tully Hall in New York, de Royal Festival Hall in Londen, Sidney Opera House. Hij werkte samen met dirigenten als Ivan Fischer, Christian Mandeal, Matthias Bamert, Gunther Herbig, Adrian Leaper, en anderen.

Zijn stijl van componeren kan worden gedefinieerd als 'algorithmic spectralism'. Hij werkt dus met kleuren en maakt deel uit van de spectralistische beweging van componisten als Grisey, Murail, Radulescu e.a.. Kleurnuances, opgeroepen door mathematische processen, zoals cellulaire automata, L-systemen, fractals, genetische algoritmes, getallentheorie, spectrumanalyses, spelen in deze klankwerelden een voorname rol. De inzet van de computer is onontbeerlijk. Gewoonlijk is het resultaat ervan elektronische muziek. Echter, de opzet is niet elektro-akoestische muziek te maken, maar om deze elektronische geluiden om te zetten in klanken die door traditionele instrumenten kunnen worden voortgebracht. Het vereist een zorgvuldige omrekening naar melodische, ritmische, en harmonische elementen, die musici kunnen spelen. De transformatie dient de essentie van het oorspronkelijke proces in tact te laten. Gustavo Díaz-Jerez, niet alleen een bekwaam musicus, maar ook een kundig programmeur, is auteur van 'Fractmus', een Windows programma, dat in staat is met gebruikmaking van voornoemde mathematische technieken dergelijke omrekeningen tot stand te brengen.

Hij heeft een aantal artikelen geschreven over dit onderwerp, die door prestigieuze tijdschriften als 'Electronic Musician' zijn gepubliceerd.

Zijn werken zijn uitgevoerd door solisten en ensembles wereldwijd. In 2011 zal het orkestwerk 'Ymarxa', in opdracht van het 'festival de Música de Canarias' geschreven, met het Royal Philharmonia Orchestra onder leiding van Charles Dutoit in première gaan.

De compositie van Gustavo Díaz-Jerez zijn uitgegeven door 'Periferia Music'. Gustavo is lid van de 'Royal Academy of Arts of the Canary Islands' en sinds 2002 als leraar piano verbonden aan het 'Centro Superior de Música del País Vasco, Musikene'.

Hedendaagse muziek van de Canarische Eilanden

Vijf componisten van dezelfde generatie en van dezelfde geboortegrond: de Canarische Eilanden. In de afgelopen jaren hebben zij met hun eclectische mengsel van stijlen en vormgevend achtergrond het componeren op een volledig nieuw niveau getild. Dit optreden zal hopelijk de toehoorders een gevoel geven over wat deze muziek uit een uithoek van Europa inhoudt en over de musici die deze muziek uitvoeren. Musici die reageren op het hier en nu en tegelijkertijd stevig verbonden zijn met tradities die hun wortels hebben in het hedendaagse Europese continent.

Manuel Bonino (geb. 1974) - Metaimpromptu I (2007)

Dit is de eerste van een serie stukken die opgetekend zijn vanuit enkele improvisaties op de piano, waarbij de klarinet erbij gedacht is als onderdeel van die improvisatie. De compositie ontstond in opdracht van de excellente klarinettist Cristo Barrios. De opdracht kwam op een moment in mijn leven waarin ik voor een lange tijd niet had gecomponeerd en me aan het verdiepen was in niet-tonale improvisatietechnieken.

Ik ben bijzonder geïnteresseerd in de confrontatie van enerzijds structurering (vastleggen, fixeren, reflectie) van uitgeschreven composities en anderzijds de intuïtieve ontwikkeling van improvisaties. De bedoeling van deze 'Metaimpromptu' is om in een meer vrije stijl van componeren te experimenteren binnen de begrenzingen van beide disciplines en te spelen met de verschillen en de affiniteiten van de beide technieken.

Juan Manuel Ruiz (geb. 1968) – Bentayga (2007)

Bentayga, voor besklarinet en piano ontstond uit een opdracht van de klarinettist Cristo Barrios. Het stuk is een samenspel zonder onderwerp met tonen die zowel heel duidelijk zijn gedefinieerd als met geluiden die juist compleet ongedefinieerd zijn.

Dit werk is verdeeld in vier secties. De eerste sectie, langzaam, met eerst verticale aanslagen op de toetsen van piano, raakt in een melismatische sfeer geholpen door het pianopedaal, versterkt met echo-effecten en met pizzicati en glissandi vanuit de snaren in de klankkast. Vanuit deze sonore klanken komen contrasterende lijnen van de klarinet naar voren. Stiltes en adempauzes worden belangrijk in het tweede deel van de compositie. Er klinkt een ostinato in de piano dat als hoofdthema wordt toegepast en dat steeds belangrijker wordt in het samenspel tussen de beide instrumenten. In de vrije derde sectie ontstaat voor het eerst een punt van spanning. Dit is het moment waarop de muziek naar de opperste climax wordt gedreven door rijke ritmiek, veroorzaakt door de luidheid en de onbepaaldheid van de klanken. In het laatste blok tenslotte, is het muzikale pallet vol blaasgeluiden en meertonige akkoorden op de klarinet.

Dit werk, opgedragen aan mijn vriend en mentor Olimpiades Garcia, werd voor het eerst uitgevoerd op 26 juni 2007 door klarinettist Cristo Barrios en pianiste Evelyn Chang in het Ateneo de la Laguna, te Tenerife.

Laura Vega (geb. 1976) – Laberintos (2010)

Dit stuk is in opdracht van de klarinettist Cristo Barrios en pianist Gustavo Diaz Jerez geschreven. Het werk is geïnspireerd op een gedicht van Belinda Sánchez 'La esperanza no es palabra de poetas...' (Het woord hoop kennen dichters niet ..). De muzikale ideeën komen voort uit de buitenmuzikale elementen die een tekst biedt. Ik heb geprobeerd alle gevoelens die de woorden in mij oproepen tot uitdrukking te brengen. Woorden zwanger van droefheid en wanhoop. Op dezelfde wijze komen ook de muzikale motieven uit een externe bron, te weten de harmonische en melodische structuur in het koraal 'Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen' uit de Mattheus Passion van Johann Sebastian Bach.

Hoewel 'Laberintos' eendelig is en het meeste erin is afgeleid van het beginmotief, is het werk onderverdeeld in zeer diverse secties en toonstructuren, en in van tijd tot tijd contrasterende sonoriteiten. Het muzikale materiaal, dat in sommige gevallen als 'massieve klankblokken' is gebruikt, ontwikkelt en transformeert alsof een reis door een doolhof wordt gemaakt.

Het doolhof wordt gebruikt als een muzikale constructie en als metafoor van de menselijke gesteldheid. Het schijnt in het leven gemakkelijk te zijn om ergens in te stappen, maar het is razend lastig om er ook weer uit te komen.

Het gedicht is als volgt:

La esperanza no es palabra de poetas.
Cada letra acristalada se teje en la agonía
No existe inspiración en bóvedas o púlpitos
ni en levedad de un paisaje sin tiempo
Las sílabas solo trepan
laberintos polvorientos
fangos de ingenuos ojos
pólvora que anida el hueco
de cada verso entornado.. .
El alba no despierta un poema.
La quietud hierve en la noche
musas agazapadas
abren sórdias entrañas
creando arte,
el único
y puro...
cobijo

Het woord hoop kennen dichters niet.
Iedere letter verstrikt zich in een kwelling.
De inspiratie kent geen geweten of kansels
noch een lichtheid in een tijdloos landschap.
Lettergrepen doorboren alleen maar
stoffige doolhoven,
poelen van onschuldige ogen,
stof dat het gat verbergt
van elke halfgeopende versregel...
Geen gedicht ontwaakt bij de morgenstond.
De sluimer krioelt in de nacht.
zich verschuilend tussen
open ellendige ingewanden
kunst creërend,
de enige
en zuivere...
schuilplaats

Gustavo Trujillo (geb. 1972) - Lamento del Alba (2007)

Dit stuk is opgedragen door en opgedragen aan Cristo Barrios. 'Lamento del Alba' is een compositie die meerdere verschillende elementen combineert, genomen uit de Westerse volksmuziek van de Canarische Eilanden. Alle elementen zijn door elkaar gemixt op een rituele, primitieve en statische manier.

Het stuk heeft de vorm van een heel gewoon traditioneel lied. Het hoofdthema, eerst door de klarinet gespeeld, is rechtstreeks gerelateerd aan 'Canto de la Meda' (La Gomera): melismatisch en haast heterofonisch over een ostinate bas. Een contrasterend gedeelte, de doorwerking, is gebaseerd op het gebeier van klokken (voornamelijk de klokken van de kerken in La Oratava, San Juan en Concepcion).

De beide 'lamentos' waarmee het werk opent en besluit zijn geïnspireerd op typische volksliederen die gezongen worden bij de viering van Ermita de los Reyes (El Hierro) en afgeleid uit de melodische motieven van 'Canto del Arrorro'.

Gustavo Díaz-Jerez (geb. 1970) - Drie stukken voor klarinet en piano (2007)

Deze drie in opdracht van de klarinettist Cristo Barrios gecomponeerde stukken bieden de combinatie van klarinet en piano gelegenheid tot een kleurrijke en virtueuze vertoning. De drie stukken heten: Fractalizacion de Pi; Farey en Samdhi. Alle drie de stukken zijn de resultante van zorgvuldige bewerking van wiskundige processen. Bij aandachtige beluistering ontstaat niet alleen een volledig transparant compositorisch platform, maar verleent aan de compositie ook eenheid en karakter.

Fractalizacion maakt gebruik van de cijfervolgorde van het getal 'Pi' (3,1415926...). Deze volgorde is gedifferentieerd en geprojecteerd in muzikale parameters. Het woord 'fractalizacion' duidt op de wiskundige techniek die met differentiëlen werkt. Heel complexe structuren, waarin de samenstellende delen volledig gelijk zijn aan het geheel en omgekeerd het geheel gelijk is aan de samenstellende delen.

Farey is opgebouwd uit een cijfermatig proces ontwikkeld door professor Farey. Het stuk ademt een heel beschouwende rust en gebruikt de hoogste registers van beide instrumenten. De klarinet speelt melodische lijnen terwijl de piano - voortdurend pianissimo - tracht in een kristalhelder en veraf gelegen panorama de schoonheid van getallen te vatten.

Samdhi, een woord dat 'fusie' betekent, besluit de compositie. Het is een uiterst dynamisch scherzo, waarin motieven uit de voorgaande delen naar voren komen, schijnbaar zonder enige samenhang.

Vertaling Han van Tulder (www.hanvantulder.nl)

De toelichtingen zijn na te lezen op: www.kamconcerten.nl

Wilt u op de hoogte gehouden worden van de activiteiten van de KAM?
Meld u dan nu aan voor de nieuwsbrief: www.kamconcerten.nl/nieuwsbrief